

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 2. till "Förordnande om naturreservat för Bjursjöaltaret i Skellefteå kommun".

SKÖTSELPLAN

Datum
2006-11-22

Beteckning
511-12614-2005 1(7)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BJURSJÖALTARET I SKELLEFTEÅ KOMMUN

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

Skötselplan för naturreservatet Bjursjöaltaret

(3 bilagor)

Innehållsförteckning

1. Syftet med säkerställande och skötsel

2. Beskrivning av objektet

- 2.1 Administrativa data
- 2.2 Allmän beskrivning av området

3. Indelning i skötselområden

- 3.1 Skogsmark med fri utveckling
- 3.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

4. Riktlinjer och åtgärder för skötselområden

- 4.1 Skogsmark med fri utveckling
 - 4.1.1 Kvalitetsmål
 - 4.1.2 Skötselåtgärder
 - 4.1.3 Skogsmark som ska restaureras
- 4.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

5 Friluftsliv

- 5.1 Anläggningar och information för friluftslivet

6. Övriga anläggningar

7. Nyttjanderätter

8. Utmärkning av gränser

9. Tillsyn och uppföljning

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Bilaga 1: Karta över naturtyper
Bilaga 2: Karta över skötselområden
Bilaga 3: Karta över friluftsanordningar

1. Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara områdets ursprungliga karaktär av naturskog och dess biologiska mångfald genom att skydda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Reservatets skötsel ska syfta till att bevara och utveckla områdets naturskogskaraktär och artuppsättning. Inom ramen för det primära syftet kan reservatet dessutom nyttjas för rörligt friluftsliv, undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa data

Namn	Bjursjöaltaret
Skyddsform	Naturreservat, nr: 2402174
Kommun	Skellefteå
Läge	Ca 25 km NV Robertsfors
Ekonomisk karta	21K 8-9 d-e
Mittkoordinat	X: 1721500, Y: 7145000
Naturgeografisk region	30 a, Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanbo-reala skogsområden
Gräns	Reservatets gräns framgår av bifogad karta
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden
Fastighet	Fastighetsbildning pågår
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	174 ha
Areal produktiv skog	138,5 ha
-vatten	26,3 ha
- skyddad prod. skog	138,5 ha
Naturtyper	- Tallskog av lingonristyp (2.1.1.4) 19 ha - Granskog av blåbärsristyp (2.1.2.1) 105 ha klassificering enligt "Vegetationstyper i Norden", 1994 - Sumpgranskog av ristyp (2.1.2.3) 11,3 ha - Granskog av lågörttyp (2.1.2.4) 3,2 ha - Tallmosse av ristyp (3.1.1.3) 9,5 ha

2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Objektet ligger i Skellefteå kommuns allra sydligaste del, några kilometer sydväst om Bygdsiljum och består av Bjursjöaltarets branta nordsluttning som sträcker sig ned till Bjursjön ca 200 m.ö.h. I området finns två markerade bergstoppar; Yttre-Bjursjöaltaret (ca 328 m.ö.h.) och Inre-Bjursjöaltaret (ca 345 m.ö.h.). Söder om Inre-Bjursjöaltaret ligger två mindre tjärnar, Bergtjärnen och Blytjärnen, som omges av små myrområden. Vid Bjursjön finns lämningar av ett gammalt torp. De omgivande

lägdorna och gårdsplanen har emellertid nästan helt växt igen och omgivningarna består idag av lövrik yngre skog.

I Bjursjöaltarets nordslutning växer en mycket gammal grandominerad naturskog med inslag av tall, grov asp och enstaka björk och säl. Skogen är starkt olikåldrig, vildvuxen och är av brandrefugial karaktär. Riktigt gamla granar förekommer spridda i slutningen, ofta har granarna höga rotsocklar, trots att markfuktigheten inte är särskilt hög. Lågor förekommer allmänt liksom naturliga stubbar och döda och döende träd. Kryptogamfloran är rik och artsammansättningen tyder på att skogen har lång kontinuitet av såväl barrträd och lövträd som död ved. Hänglavar förekommer allmänt, däribland en rik förekomst av violettgrå tagellav. Lunglav förekommer sparsamt på asp och säl och på asparna förekommer även skinnlav allmänt och gelélavar på enstaka träd.

Födosöksspår av tretåig hackspett förekommer i området liksom talrika spår av andra hackspettar. Området var dessutom en av de sista häckningsplatserna för vitryggig hackspett i Västerbottens inland.

Även markfloran i området har höga kvaliteter. Skogen är av örtrik blåbärsristyp och lågörter som harsyra och ögonpyrola växer spridda i slutningen. Mitt i området finns också två markerade, ravinartade drag med frodig vegetation av ormbunkar och högörter, däribland majbräken, ormbär, vispstarr, nordisk stormhatt och torta. Bland övriga arter som påträffats i området finns: rynkskinn, rosenticka, ullticka, kötticka, dofticka, brunpudrad nållav, lunglav, stiftgelélav, skinnlav, violettgrå tagellav, lavskrika och tretåig hackspett (spår).

3. Indelning i skötselområden

Nedan indelas reservatet i skötselområden utifrån gemensamma drag i naturtyp, utvecklingshistorik, dynamik och skötselbehov (se bilaga 2).

3.1 Skogsmark med fri utveckling

Skötselområdet omfattar all skog inom reservatet.

3.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

Skötselområdet omfattar alla våtmarker och större vattenmiljöer inom reservatet.

4. Riktlinjer och åtgärder för skötselområden

Här beskrivs generell inriktning av skötseln, kvalitetsmål, skötselplan samt skötsel- och restaureringsåtgärder med avseende på skötselområden.

4.1 Skogsmark med fri utveckling

Skogen ska lämnas att utvecklas fritt vilket för merparten av skogsmarken innebär att inga aktiva skötselåtgärder ska vidtas.

4.1.1 Kvalitetsmål

Fri utveckling innebär att naturliga processer, så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen, ska tillåtas fortgå utan mänsklig påverkan. Andelen död ved av det totala vedförrådet (döda och levande träd) ska öka för att på sikt uppgå till minst 30 % som ett genomsnitt i tid och rum.

4.1.2 Skötselåtgärder

Skötseln innebär i huvudsak frånvaro av mänskliga ingrepp (bilaga 2, delområde 1).

4.1.3 Skogsmark som ska restaureras

- Delområde 1a: I den centrala delen av reservatet är inslaget av död ved lägre än i de omgivande delarna. Inom ett ca 20 ha stort område ska, under en inledande fem-årsperiod, åtgärder utföras som påskyndar bildningen av död ved. Det ska göras genom att skada ca 20 % av stammarna inom 4-5 st hektarstora ytor. Ytorna läggs ut subjektivt inom skötselområdet. Skadan, som är tänkt att försvaga trädet och därmed utsätta det för angrepp av rötsvampar och insekter, kan t.ex. göras genom instick med motorsåg (bilaga 2, delområde 1a).

- Delområde 1b: I den norra delen av reservatet är skogen av något annorlunda karaktär med ung, planterad granskog och ett stort inslag av lövträd, speciellt asp. Inom detta, ca 6 ha stora, delområde ska olika åtgärder genomföras för att upprätthålla den höga andelen äldre lövträd och påskynda utvecklingen mot ett ungt lövrikt successionsstadium som kan erbjuda substrat till lövberoende arter. Detta kan ex. göras genom friställa lövträd och skapa luckor i de yngre granskogspartierna. (bilaga 2, delområde 1b).

4.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

Skötselområdet omfattar alla våtmarker och vattenmiljöer inom reservatet. Fri utveckling innebär att våtmarkerna ska få utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

- Arealen våtmarker och vatten ska bibehållas.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder ska utföras.

5. Friluftsliv

Området är beläget bara några km från Bygdsiljum men nyttjas idag i liten utsträckning av allmänheten. En eventuell ökning i besöksfrekvens till följd av reservatsbild-

ningen bedöms bli måttlig och inte komma att äventyra områdets naturvärden. Det fortsatta nyttjandet av området för friluftsliv bör dock stimuleras och ske på så sätt att områdets naturvärden långsiktigt bibehålls.

5.1 Anläggningar och information för friluftslivet

Idag saknas färdigställda anläggningar i eller i anslutning till reservatet. Entré in i reservatet kan ske från öster där en skogsbilväg går längs reservatets gräns. Det finns goda möjligheter till parkering längs vägen.

Kvalitetsmål

Naturresevatet ska vara besöksvänligt och informativt. Anläggningarna i reservatet ska genomgående vara väl underhållna och i gott skick. Reservatet ska nyttjas för friluftsliv utifrån dess naturgivna förutsättningar.

- Reservatets ska vara tydligt skyltat med information om reservatets naturmiljö och de föreskrifter som gäller för allmänheten.

Skötselåtgärder

- Två reservatsskyltar ska sättas upp (A3). En där skogsbilvägen tangerar reservatets östra del och en där vägen följer reservatets centrala del.

6. Övriga anläggningar

Vid Bjursjön finns lämningar av ett gammalt torp.

7. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska

dokumenteras och rapporteras. Tillsynen av anläggningar, utmärkningar och skyltar kan komma att överlåtas.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

Uppföljning av bevarandemålen kommer att följa de riktlinjer som är uppsatta av Naturvårdsverket för reservat.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var
Uppsättning av 2 st reservatsskyltar	2006-2007	Se bilaga 3
Restaureringsåtgärder för löv- värden och nybildning av död ved	2008-2012	Se bilaga 2